

Sámi allaskuvla
Sámi University of Applied Sciences

PROGRÁMMAPLÁNA

SÁMI VUOĐĐOSKUVLAOAHPAHEADDJEOAHPU 5.-10. CEAHKI MASTER

Samisk grunnskolelærerutdanning for 5.-10. trinn master

Sámi Primary and Lower Secondary School Teacher Education Grades 5-10 Master

Saamelaisen peruskoulunopettajakoulutuksen luokkien 5.-10. maisteri

**5-jagi vuođđoskuvlaoahpaheaddjeohppu
(300 oahppočuoggá)**

Namma: Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu 5.-10. ceahki master

Navn: Samisk grunnskolelærerutdanning for 5.-10. trinn master

Name: Sámi Primary and Lower Secondary School Teacher Education Grades 5-10 Master

Nimi: Saamelaisen peruskoulunopettajakoulutuksen luokkien 1.-7. 5-vuotinen maisteri

Oahpahusgiella: Sámeigiella. Oahpahus ja lohkanmearit sáhttet leat maiddá skándinávalaš gielaide, suomagillii ja eaŋgalasgillii.

Eksámengiella: Sámeigiella. Dárogiella, suomagiella ja ruoŋtagiella dáin giellafágain.

Viidodat: Oahpus leat 300 oahppočuoggá, ja oahppoovttadagat leat 30 oahppočuoggá lohkanbajis. Normerejuvvon oahppoáigi lea 5 jagi.

Fágalaš ja hálldahuslaš ovddasvástádus: Sámi oahpaheaddjeoahpuid ja álgoálbmotjournalistihka goahti

Láidehus

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu 5.-10. ceahki master lea fátmasteaddji oahppu, mii ráhkkanahttá studeantta profešuvdnii ja mii lea dutkanvuđot oahpaheaddjeoahppu. Dat addá gelbbolašvuoda oahpahit vuodđoskuvllas viđát ceahkis gitta logát ceahki rádjái. Oahppu fátmasta fága, fágadidaktihka ja hárjehallama olles oahpu áigge ollisvuohtan organisašuvnnalaččat, struktuvrralaččat ja sisdoalu dáfus. Oahpu ulbmilin lea oahpahit oahpaheddjiid, geain lea nana profešuvdnagelbbolašvuohta, alla gelbbolašvuohta oahpu fágain ja vásáhusat hárjehallamiin. Oahppu addá vuodu gelbbolašvuoda huksemii dán ámmátsuorggis.

Oahppu vuodđuduvvá sámi servodaga dárbbuide. Oahpu vuodđun lea sámeigiella, sámi kultuvra ja mánggabealat servodat. Oahpus deattuhuvvojit sámi oahppanoainnut, oahpahusvuogit ja sámi árbevirolaš bajásgeassin, mat heivehuvvojit skuvlla dálá ja boahtteáiggi dárbbuide. Duodji, juoigan ja muitaleapmi ja gulahallan luonduin, birrasiin ja servodagain čadnojuvvojit oahpu oktasaš fáddáohpahussii. Studeanttat ohppet álgoálbmotássiid ja máhttet guorahallat kultuvrralaš relašuvnnaid kritihkalaččat. Oahpus oahpaheaddjestudeanttat ožžot reaidduid doaibmat oahpaheaddjin viiddis ja mánggabealat servodagas miehtá sámi.

Sisabeassangáibádusat

Geahča sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu sisabeassangáibádusaid Norgga oktasaš sisaváldinvuogadagas (Samordnaoptak) dahje Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus.

Dohkálašvuodaárvoštallan oahpposaji oážžuma várás

Oahpaheaddjeoahpu studeanttain gáibiduvvo politiijaduodaštus. Politiijaduodaštus addojuvvo oahppobáikái golbma vahku maŋŋil das, go ohcci lea ožžon oahpposaji. Duodaštus ii oaččo leat boarráset go 3 mánu. Lea erenoamáš dehálaš doallat áigemeiid. Politiijaduodaštus lea fámus 3 jagi.

Jus ohcci lea orron guhkit go 3 mánu olgoriikkas olggobealde Oarje-Eurohpá, USAs, Kanadas, Austrálias, Ođđa-Selándaš dahje Japánas, de ferde ohcci oahpu álggus duodaštut ahte sus ii leat tuberkulosa.

Ulbmiljoavku

Oahpu ulbmiljoavku leat studeanttat geat háliidit álgit vuodđoskuvlaoahpaheaddjin 5. ceahkis 10. ceahkkái ja čadahit oahpahusfágas mastera. Oahppu addá maiddá vejolašvuoda bargat eará ámmáhis, nugo skuvlahálddahas, diehtujuohkinbargguin, kommunikašuvdnagaskustemiin, rávisolbmuid oahpahusas ja skuvlajodiheaddjin.

Oahppanjoksos

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu gealbudahtá oahpaheaddji doaibmat hástaleaddji barggus mánggabearat ja nuppástuvvi servodagas. Lea erenoamáš hástalus sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpus heivehit unnitloguservodaga diehtovuogádaga našunála vuogádahkii. Oahppanmihtut leat hábmejuvvon sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu lánkaásahusa ja našunála njuolggadusaid vuodul. Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu 5.-10. ceahki čadaheami maŋŋá oahpaheaddjit leat fágadidaktihka áššedovdit. Go kandidáhtta lea čadahan sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu, de son lea olahan visot oahppanmihtuid main olahuvvo máhttu ja diehtu, gálggat ja oppalaš gelbbolašvuolta čuovvovaš máhttoviidodagain: fágamáhttu ja vuodđogálggat, skuvla servodagas, etihkka, pedagogihkka ja fágadidaktihkka, jodiheapmi ja oahppanproseassat, kommunikašuvdna ja gaskkusteapmi ja rievdan ja ovdáneapmi.

Go studeanta lea oahpu ollašuttán ja oahpu olahan, de sus leat čuovvovaš oahppanjoksos:

Máhttu ja diehtu:

Kandidáhtas

- lea čiekŋalis máhttu ovttá oahpahusfágas ja dan fága didaktihkas
- lea spesialiserejuvvon oahppu dihto fágasuorggis (masterbargu)
- lea máhttu pedagogihkas ja oahppimáhttu, erenoamážit sámi pedagogihkas ja sámi oahppanáddejumiin, ja skuvlla rollas ja sajádagas sámi servodagas
- lea viiddis profešuvdnamáhttu eará fágain mat leat oassin oahpus
- lea nana máhttu relevánta dutkamis ja teoriijain, ja dieđalaš jurddašavugiin, dutkanmetodain ja etihkas, mas guovddážiis leat sámi ja álgoálbmogiid perspektiivvat
- lea nana máhttu davviriikkaid gustovaš vuodđooahpahuslágain ja -plánain, ja sirdašumis mánáidskuvllas nuoraidskuvlii ja nuoraidskuvllas joatkkaohpahussii
- lea nana máhttu vuodđogálggaid ovddideamis, árvoštallamiid ja geahččalemiid vuogádagas, luohkkájodiheamis ja ohppiid oahppama árvoštallamis ja mii ovddida fágaid oahppama
- lea nana máhttu oahppanteoriijas ja mánáid ja nuoraid ovdáneamis, ahtanuššamis ja oahppamis iešguđetlágan sosiála, mánggagielat ja kultuvrralaš oktavuodain
- lea máhttu mánáin ja nuorain geain lea váttis dilli, dása gullá máhttu mobbemis, veahkaválddis ja seksuálalaš illásteamis mii guoská mánáide ja nuoraide, gustovaš lágain ja mánáid ja nuoraid vuoigatvuodain našuvnnalaš ja internašuvnnalaš perspektiivvas
- lea viiddis máhttu oahpaheaddjiprofešuvnnas, fágaid iešvuodain ja historjjás, ja áddejupmi skuvlla ovddideamis organisašuvdnan, skuvlla mandáhtas, árvoovuodis ja dan sajádagas sámi servodagas ja servodagas obalohkái
- lea máhttu sámi árbevierus iešguđet fágasurggiin
- lea máhttu geavahit luonddu ja lagasbirrasa oahppanarenan erenoamážit guoddilis/ceavzilis ovddideami geahččanguovllus ja kandidáhtta máhtta heivehit doaimmaid iešguđetlágan oahppanbirrasiidna

Gálggat:

Kandidáhtta máhtta

- oahpahit dutkama ja vásáhusmáhtu vuodul, ja nu maid sámi árbevirolaš máhtu, okto dahje ovttas earáiguin
- analyseret, heivehit ja geavahit gustovaš oahppoplánaid, erenoamážit sámi geahččanguovllus
- álggahit árra nannendoaimmaid ja sihkkarastit progreshuvnna oahppi vuodđogálggaid ja fágagelbbolašvuoda ovdáneamis
- lágideit fátmmasteaddji ja dearvvašvuoda ovddideaddji oahppanbirrasa, mii váikkuha dasa ahte leat buorit fágalaš, sosiálalaš, estehtalaš ja kulturrelatiiva oahppanproseassat
- nannet oahppi gálggaid ovddidit sámi ja báikkálaš servodaga
- analyseret, árvvoštallat ja dokumenteret ohppiid oahppama, máhcahit dieđuid mat ovddidit oahppama, heivehit oahpahusa ohppiid oahppaneavttuide ja dárbbuide, geavahit iešguđetlágan oahpahanmetodaidda ja oahpahit ohppiid reflekteret iežaset oahppama ja ovdáneami
- árvvoštallat ja geavahit relevánta oahpponeavvuid, digitála reaidduid ja resurssaid oahpaheamis, ja oahpahit ohppiide digitála gálggaid
- analyseret ja lahkoniit kritihkalaččat našuvnnalaš ja internašuvnnalaš dutkamii ja geavahit dán máhtu profešuvdnadoaimmas
- okto ja ovttas earáiguin čadajahit dutkan- ja ovdánahttindoaimmaid, vai jámma ovdánahtta iežas ja skuvlla kollektiivvalaš praksisa
- fuobmát mobbema, veahkaválddi ja seksuálalaš illásteami. Fágalaš árvvoštallamiid vuodul galgá kandidáhtta jođaniit álggahit doaimmabijuid mat leat dárbbaslaččat, ja máhtta cegget ovttasbarggu relevánta fágainstitušuvnnaiguin
- ávkkástallat sámi oahppanvugiiguin oahpahas
- oahpahusa heivehit guovttegielat dahje mánggagielat perspektiivvaide

Oppalaš gelbbolašvuohhta:

Kandidáhtta máhtta

- movttiidahttit demokratiijaáddejupmái, demokrátalaš oassálastimii ja guoddilis/ceavzilis ovdáneapmái
- nannet internašuvnnalaš ja mánggakultuvrralaš perspektiivvaide skuvlla barggus, váikkuhit áddejupmái ahte sámit leat álgoálbmot ja movttiidahttit demokrátalaš oassálastimii ja ceavzilis ovdáneapmái
- álggahit ja atnit fuolas buori skuvlla ja ruovttu ovttasbarggu, ovttasbargat eará aktevrraiguin mat leat relevánta skuvlla doibmii
- hálddašit njálmmálaš ja čálalaš sáme giela ja dárogiela/ruotagiela /suomagiela ja máhtta gielaide geavahit gelbbolaš vugiin profešuvdnabarggus
- alla dásis gaskkustit ja kommuniseret fágalaš čuolbmagažaldagaid profešuvdnabarggus ja sus lea profešuvdnafágalaš digitála gelbbolašvuohhta
- gáiddusoahpahusa didaktihka
- analyseret ja árvvoštallat relevánta fágalaš, mánggakultuvrralaš ja ehtalaš čuolbmagažaldagaid ja leat váikkuheamen dasa ahte ovddiduvvo fágalaš oktasašvuohhta iešguhtet skuvllas
- leat mielde innovašuvdnaproseassain skuvlla doaimmas ja láchit dili, vai fátmmasta báikkálaš bargo-, servodat- ja kultureallima oahpahussii.

Sisdoallu

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu 5.- 10. ceahki masterprográmma sisttisdoallá pedagogihka ja oahppimáhtu, golbma oahpahusfága, dieđateoriija ja hárbhallama. Pedagogihka ja oahppimáhttu lea 60 oahppočuoggá, sámegealla lea 150 oahppočuoggá (oahpahusfága 1), mii sisttisdoallá 2 oahppočuoggá riikagealla, ja 15 oahppočuoggá Dieđateoriija ja dutkanmetodat. Oahpahusfága 2 lea 60 oahppočuoggá válljenfága ja oahpahusfága 3 lea 30 oahppočuoggá válljenfága. Oahpahusfága 3 sadjái sáhttet studeanttat válljet skuvlarelevánta fága .

Oahpahusfágas lea skuvlafága mas lea didaktihka ja hárbhallan. Skuvlarelevánta fága fas lea relevánta oahpaheapmái vuodđoskuvllas, muhto ii leat skuvlafága. Skuvlarelevánta fágii galgá čadnot hárbhallan ja didaktihka ja oahppoásahus árvvoštallá makkár fága dohkkehuvvo skuvlarelevánta fagan.

Pedagogihka ja oahppimáhttu -fága lea buot oahppojagiin, ja studerejuvvo bálddalagaid eará fágaiguin. 115 beavve hárbhallan juhkkovuvvo ovttá mađe njealji vuosttaš jahkái. Njealját jagi lea guhkes hárbhallanáigodat ovttá lohkanbajis. Dán hárbhallamis lea vejolaš čohkket dutkanmateriála masterbargu.

Oahpahusfága 2:in ja 3:in studeanttat ožžot válljet čuovvovaš fágain Sámi allaskuvllas: Duodji, Servodatfága, Luonddufága, Matematihka, Lášmmohallan, Dárogealla, Ruotagealla, Suomegealla, Risttalašvuohta, osku, eallinoaidnu ja etihka, Biebmá ja dearvvašvuohta, Duodji, juoigan ja muitaleapmi. Válljenfága álgín eaktuda ahte dasa leat unnimusat 4 studeanta, sihkkarastin dihte buori oahppobirrasa. Sámi allaskuvla sáhtta heivehit fágaid lágideami resurssaid ektui.

Studeanttat čállet masterbarggu oahpahusfágas 1.

1.-3. oahppojagat gohčoduvvojit syklus 1. Sámi allaskuvla sáhtta heivehit fágaid ortnega dárbbu mielde.

4.-5. oahppojagat gohčoduvvojit syklus 2.

Oahpu ráhkadus

Oahpahusfága 1: Sámegealla	150 oahppočuoggá
Pedagogihka ja oahppimáhttu	60 oahppočuoggá
Oahpahusfága 2: Válljenfága	60 oahppočuoggá
Oahpahusfága 3/Skuvlarelevánta fága: Válljenfága	30 oahppočuoggá
Oktiibuot	300 oahppočuoggá

Studeanttat čadahit juohke jagi 60 oahppočuoggá.

1. oahppojahki	Oahpahusfága 1 (20 oč) Oahpahusfága 2 (30 oč) Pedagogihkka ja oahppimáhttu (10 oč) Áiccadanhárjehallan 5 beaivvi Hárjehallan 15 beaivvi 5.-10. ceahkis Hárjehallan 5 beaivvi joatkkaskuvllas	60 oč
2. oahppojahki	Oahpahusfága 1 (20 oč) Oahpahusfága 2 (30 oč) Pedagogihkka ja oahppimáhttu (10 oč) Hárjehallan 30 beaivvi 5.-10. ceahkis	60 oč
3. oahppojahki	Oahpahusfága 1 (20 oč) Pedagogihkka ja oahppimáhttu (10 oč) Oahpahusfága 3 (30 oč) Hárjehallan 30 beaivvi 5.-10. ceahkis	60 oč
4. oahppojahki	Oahpahusfága 1 (25 oč) Dieđateoriija ja dutkanmetodat (15 oč) (rehkenastojuvvo oahpahusfága 1:i) Pedagogihkka ja oahppimáhttu (20 oč) Hárjehallan gidđat 30 beaivvi 5.-10. ceahkis	60 oč
5. oahppojahki	Pedagogihkka ja oahppimáhttu (10 oč) Masterbargu oahpahusfágas 1 (50 oč)	60 oč

1. oahppojahki studeanttat váldet eksámena pedagogihkas ja oahppimáhtus 10 oahppočuoggá ja 20 oahppočuoggá oahpahusfága 1:s ja 30 oahppočuoggá oahpahusfága 2:s.
2. oahppojahki studeanttat váldet eksámena pedagogihkas ja oahppimáhtus 10 oahppočuoggá, 20 oahppočuoggá oahpahusfága 1:s ja 30 oahppočuoggá oahpahusfága 2:s.
3. oahppojahki studeanttat váldet eksámena pedagogihkas ja oahppimáhtus 10 oahppočuoggá (sisttisdoallá dutkan- ja ovddidanbarggu), 20 oahppočuoggá oahpahusfága 1:s ja 30 oahppočuoggá oahpahusfága 3:s.
4. oahppojahki studeanttat váldet eksámena 20 oahppočuoggá pedagogihkas ja oahppimáhtus ja 15 oahppočuoggá dieđateoriijas ja dutkanmetodain ja 25 oahppočuoggá oahpahusfága 1:s.
5. oahppojahki barget studeanttat masterbargguin 50 oahppočuoggá oahpahusfága 1:s ja váldet 10 oahppočuoggá eksámena pedagogihkas ja oahppimáhtus.

1 lohkanbadji čakča	V5POM-1100 Sámi skuvla ja oahppan (10 oč)	V5SAM 1100 Giella ja teakstakultuvrrat skuvllas (20 oč)	Oahpahusfága 2 (30 oč)
2. lohkanbadji gidđa			
3. lohkanbadji čakča	V5POM- 1101 Nuorat, skuvla ja kultuvrrat (10 oč)	V5SAM-1101 Lohkama, čállima ja njálmmálaš gálggaid ovdánahttin (20 oč)	Oahpahusfága 3 (30 oč)
4. lohkanbadji gidđa			
5. lohkanbadji čakča	V5POM- 2100 Oahpaheaddji mánggabealat skuvllas ja servodagas (10 oč)	V5SAM-2100 Giellavariašuvnnat servodagas 20 oč)	Oahpahusfága 3 (30 oč)
6. lohkanbadji gidđa	(Dutkan- ja ovdánahttinbargu)	(Dutkan- ja ovdánahttinbargu)	
7. lohkanbadji čakča	V5POM- 3100 Skuvla oahppavaš organisašuvdnan mánggabealat servodagas (20 oč)	V5SAM 3101 Fágadidaktihkalaš čieŋjudeapmi (15 oč)	V5DIE 3100 Diedateoriija ja dutkanmetodat (15 oč)
8. lohkanbadji gidđa		V5SAM 3102 Sámegiella ja girjjálašvuođa dutkan- ja oahpahushistorjá (10 oč)	
9. lohkanbadji čakča	V5POM- 3101 Dutki oahpaheaddji ja skuvlaovddideapmi (10 oč)	V5SAM 3110 Masterbargu sámegiela didaktihkas (50 oč)	
10. lohkanbadji gidđa			

Progrešuvdnagáibádus

Masterbargguin studeanttat álget ja ožžot nammaduvvon bagadalli, go vuos leat čadahan dutkan- ja ovdánahttinbarggu (DoB) ja čadahan vuosttaš golmma jagi pedagogihka ja oahppimáhtu fága. Studeanttat galget čadahit juohke oahppo jagi hárhallamiid, vai besset joatkit viidáseappot hárhallanoahpahussii čuovvovaš skuvlajagi. Studeanta galgá leat čadahan visot bargogáibádusaid ovdal go beassá eksámeniidda. Studeanttat galget oassálastit buot oahppanaktivitehtaide. Studeanta sáhtta jávkat 20 %. Jávkán galgá diedihuvvot dahje šiehtaduvvot ovddalgihiti, ja jávkanáiggi bargogáibádusaid galgá buhtadit.

Masterbargu

Masterbargu lea 50 oahppočuoggá ja studeanta bargá iešheanaláččat bargguin. Studeanta vállje profeseuvdnafágalaš fáttá iežas dutkamušsii, mas ovttašáhtta teoriija ja praksisa. Dutkamuš sáhtta leat

empiriijalaš dahje teorehtalaš. Dutkamuša sáhtta čállit iehčanassii dahje ovttas nuppiin studeanttain. Dárkilut dieđut masterbarggu birra leat masterbarggu oahppoplánas.

Dutkan- ja ovdánahttin

Dutkan- ja ovdánahttin lea guovddázis olles oahpu áigge vai šaddet gelbbolaš oahpaheaddjit geat barget systemáhtalaš, reflekterejeaddji ja dutki vugiin skuvlla ovddideamis. Dutkan- ja ovdánahttin galgá konkrehta vugiin leat doarjjan oahpaheaddji didaktihkalaš bargui ja addit vuodtu dasa ahte hukse movttiidahtti oahppanberrasa ohppiide. Dat lea vuodđun masterbarggu iešheanalaš čađaheapmái. Dutkan- ja ovdánahttin doaimmat leat guovddázis metodihkkakurssas, seminárain ja bagadallamis.

Oahppan-, oahpahas- ja árvvoštallanvuogit

Oahpu lágideami vuolggasadjin lea sámi holisttalaš oaidninvuohki ja eallinoaidnu. Oahpu organiseremis lea guovddázis searvelanjaid huksen, fágaid ovttasbargu, oahppan ihtagiid vuodul fágarájaid rastá ja vásáhusoahppan sámi holisttalaš perspektiivvas. Oahpahas ja oahppama guovddázis lea maiddá gulahallan ja birgen luondus, nu ahte oahppanarenan lea lagas biras ja nu ahte bastevas ovdáneami mearkkašupmi ollašuvvá.

Studeantta jahkásaš bargoviidodat rehkenastojuvvo leat 1600 diimmu, oahppojagi guhkkodat lea 40 vahku ja vahku bargoviidodat lea 40 diimmu. Studeantta bargu doallá sisttis mánggalágan doaimmaid; leat logaldallamat, bargo- ja oahppanvuogit mat gáibidit ahte studeanta lea aktiivvalaččat mielde iešguđet ovttagain, bagadallan, profešuvdna- ja bargoseminárat, joavkobarggut, hárjehallamat, iehčanas barggut ja eksámendoaimmaid. Fágaid sisdoallu, ulbmil ja bargoviidodat čilgejuvvo fágaplánain. Buot fágat sisttisdoallet osiid mat gullet álgooahpahussii, heivehuvvon oahpahussii, árvvoštallamii ja vuodđogálggaide.

Oahpu lágideapmi

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu 5.-10. Ceahki masteroahpahas lágiduvvo geabbilisoahppun mas leat fágalaš deaivvadeamit, neahttavuđot oahpahas ja hárjehallamat. Oahpus lágiduvvojit maid oahppomátkkit. Aktiiva oassálastin, studeantaid ovddasvástádus ja ovttasbargu leat oahpus guovddázis.

Gulahallanreaidun lea Digigiisá (virtuála oahppanbiras). Dohko čohkkejuvvojit buot ohppui guoskevas plánat, lohkanbadjeplánat, logaldallamat, bargobihtát, fágalaš ságastallamat, bagadallamat, studeantabarggut ja daid árvvoštallamat. Formálalaš dieđuide ja gulahallamii geavahit Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus studeantaid websiiddu. Jus studeanta jávká oahpahasas eambo go 20 proseantta, de studeanta galgá buhtadit jávkama. Studeanta lea geatnegahtton oassálastit deaivvadeamiide, neahttaoahpahussii ja čađahit addojuvvon bargguit. Deaivvadeamiin oktasaš ságastallan ja bagadallan lea guovddázis. Neahttaoahpahasas geavahit iešguđetge vejolašvuđaid nu, ahte maiddá sosiokonstruktivvalaš ja studeantaguovddáš oahppanoaidnu váldojuvvojit vuhtii.

Studeanta guovddázis

Studeanttat galget oahpu áigge hukset dieđuid ja vásáhusaid profešuvdnarelevánta oahpahas- ja bargovugiid vehkiin. Erenoamážit studeantaaktiivvalaš bargovuogit leat guovddázis. Dákkár bargovuogit leat earret eará

- Logaldallamat ja reflekšuvnnat válljejuvvon fáttáin, indiviidalaččat lohkat fágagirijálašvuoda
- Sierralágan teakstabuvttadeamit ja bargočállosat

- Iešguđetlágan digitála oahpahuš-, oahppan- ja gulahallanvuogit
- Iešguđetlágan čálalaš ja vásáhusvuđot prošekt barggut ja daid ovdanbuktimat (oktagaslaččat ja joavkkus) oktasaš seminárain
- Bagadallan ja oassálastin opponeantajoavkkuide ja studeanttaid vásáhusaid juogadeapmi gaskaneaset
- Oahppomátkkit
- Hárjehallan
- Iešguđetlágan eará joavkodoaimmat

Studeanttat galget oažžut vásáhusaid bargovugiin, mat geavahuvvojit vuodđoskuvllas mat sáhttet leat inkluderejeaddji stoahkan, musihkka, drámá ja eará kreatiivvalaš ja estehtalaš ovdanbuktinvuogit. Studeanttain vurdojuvvo iešheanalášvuohhta ja ahte sii oassálastet viššalit oahppandoaimmaide. Oahpu iešguđet fágaid sisdoallu, oahppanmihtut, bargogáibádusat, árvoštallan ja fágaid lohkanmearit leat fágaplánain. Studeanttain lea oahpahušas olis vuoigatvuohhta geavahit girjerádjosa, interneahhta, bargolanjaid, oahpahuš-, seminára- ja čoahtkinlanjaid, luoikkahit teknikkalaš veahkkeneavvuid ja govva- ja jietnastudio.

Digitála gelbbolašvuohhta

Oahpu áigge studeanttat ovddidit vuodđogálggaid digitála gelbbolašvuohčas. Digitála gelbbolašvuohča ulbmilin vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpuš lea ovddidit nana pedagogalaš ja didaktihkalaš digitála oahpahušas ipmárdusa. Kandidáhtain galgá leat diehtu ja gelbbolašvuohča geavahit ja árvoštallat leat digitála reaidduid oahppan- ja oahpahušdilálašvuohčain.

Hárjehallan

Hárjehallan lea unnimustá 115 beaivvi. Das leat 5 beaivvi hárjehallan joatkkaskuvllas, mas lea deaddu sirdáseamis vuodđoskuvllas joatkkaskuvlii. Árrat oahpu áigge čađahuvvo 5 beaivvi áiccadanhárjehallan.

Hárjehallan sisttisdoallá bagadallama, árvoštallama ja iešguđetlágan hárjehallanoahppama. Hárjehallan juhkkovuvvo njealji jagi badjel dássidit oanehut dahje guhkit áigodagaide jagiid mielde nugo lea progresašuvnna ja jahkodaga dáfus vuogas. Studeanttat hárjehallet 5.-7. Cehkiin ja 8.-10. Cehkiin. Hárjehallamis studeanttat dovđájit gáibádusaid ja hástalusaid, mat gullet oahpaheaddji ámmáhii. Hárjehallan integrerejuvvo fágaide, ja fágadoaimmat lágíduvvojit ihtagiid vuodul. Fágaid bargguin vurdo nana čanastat hárjehallamii.

Hárjehallan čađahuvvo čavga ovttasbarggus hárjehallanskuvlla jođiheddjiiguin ja hárjehallanoahpaheddjiiguin. Hárjehallan sáhtta leat iešguđege hámis, joga dábbalaš luohkkálatnjahárjehallamin, skuvlaadopšuvdnan dahje oahpásmuvvamin skuvllaide ja mánáidgárddiide miehtá Sámi hárjehallanmátkkis. Unnimustá oktii galgá studeanta beassat čađahit oahppojagi hárjehallama eará Davviriikkas.

Hárjehallamis studeanta bargá gieddebarggu ovttas hárjehallanskuvllain. Dat sáhtta lea oanehis áiccadeamit, videobádden, jearahallamat dahje geahččaladdamat. Empiriija čohkkejuvvo masterbargui.

Hárjehallanoahppu ovddida studeanttaid máhtu reflekteeret ja ovddidit iežaset gelbbolašvuohča profesašuvnna hárjehallanskuvlla ja –oahpaheaddji bagadallama vehkiin ja ovttasbarggus allaskuvlla oahpaheddjiiguin. Studeanttaid hárjehallanprograsašuvdnii gullá ovdánahttit iežaset gelbbolašvuohča praktihkalaš-pedagogalaš barggus ja máhttit reflekteeret vásáhusaid. Fágaidrastildeaddji deaivvadeamit leat

sihke ovdal ja maŋŋil juohke hárrjehallanáigodaga. Studeanttaid hárrjehallan lea dain skuvllain, mat leat dahkan hárrjehallanšiehtadusa Sámi allaskuvllain. Studeanttat ráhkadit hárrjehallanáigodahkii áigodatplánaid ja diibmoplánaid, maid fágaoahpaheaddjit ja hárrjehallanoahpaheaddjit dohkkehit.

Dárkilut dieđut hárrjehallama birra leat hárrjehallanplánas.

Árvvoštallanvuogit

Olles oahppoáiggis studeanttat deaivvadit maŋŋgalágan árvvoštallanvugiiguin, main geavahuvvojit sihke bustávvaárvosánit (A-F) ja árvvosánit ceavzán/ii ceavzán. Hárrjehallan ja geatnegahtton barggut, mat leat eaktun beassat eksámenii, árvvoštallojuvvojit cealkámušáiguin ceavzán/ii ceavzán dahje dohkálaš/ii dohkálaš. Kandidáhtta guhte ii leat deavdán bargogáibádusaid sáhtta massit eksámenevejolašvuoda. Son oázžu das dieđu ovdal eksámena (gč. Sámi allaskuvlla eksámennjuolggadusaid).

Eksámenvuogit leat jogo čálalaš skuvlaeksámen, ruovttueksámen, máhppaárvvoštallan, njálmmálaš eksámen, prošeaktabargu, praktihkalaš ovdanbuktimat, dutkan- ja ovddidanbargu ja masterbargu.

Fágaplánain leat dárkilut dieđut árvvoštallamis.

Lohkanmearri

Fágagirjjálašvuolta ja diehtogáldut almmuhuvvojit fágaplánain. Girjjálašvuoda mearri molsašuddá dan vuodul makkár sisdoallu fágas lea. Dárkilut dieđut leat fágaid čilgehusain.

Internašunaliseren ja lonohallanstudeanta

Oahpaheaddjeoahput čuvvot Sámi allaskuvlla internašunaliserenprográmma. Studeanta sáhtta vuolgit eará oahppoásahussii Norggas dahje lonohallanstudeantan olgoriikii. Vurdo ahte studeanta čuovvu dábálaš oahppoprogresevna.

Lea vejolaš vuolgit eará oahppoásahussii ja doppe čadahit hárrjehallamiid ja lohkat ovttaskas fágaid. Lea sávahahtti ahte internašunaliserenáigodat biddjojuvvošii vuosttaš syklusa lohppii dahje nuppi syklusa álgu..

Oahppokvalitehta sihkkarastin

Sámi allaskuvla deattuha oahppokvalitehta, ja kvalitehta lea oppa áigge guovddážis. Studeanttat geat váldet sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu Sámi allaskuvllas ožžot buori ja relevánta oahpu ja vuoddu doaimbagoahit oahpaheaddjin. Sámi allaskuvlla kvalitehtavuogádaga vuodul bargojuvvo systemáhtalaččat kvalitehtain, sihke sámi ja eamiálbmot perspektiivvas ja majoritehtaservodaga perspektiivvas.

Oahppokvalitehta sihkkarastin ja nannen lea bargiid ja studeanttaid ovddasvástádus.

Studeanttat sáhttet vuordit, ahte dieđut addojuvvojit oahpposisdoalus. Sii sáhttet vuordit, makkár fágalaš vuordámušat leat studeanttaide, ovdamearkka dihte ahte sii dovdet fágalaš ja profešuvdnaetihkalaš gáibádusaid. Studeantaárvvoštallamat galget leat objektiivvalaččat ja rievttalaččat. Studeanttat galget ráhkkanit ohppui ja oassálastit oahpahussii aktiivvalaččat, ovttasbargat earáiguin, doallat áigemeeriid ja deavdit oahpu eará gáibádusaid. Buot dát leat oassin oahpaheaddji oppalaš dohkálašvuodaárvvoštallamis.

Kvalitehtanannemis leat čuovvovaš doaibmabijut:

1. Progrešuvdnašiehtadus juohke studeanttain ja šiehtadusa čuovvoleapmi
2. Bagadallan, oktagaslaš bagadallan ja joavkobagadallan
3. Oahpuid árvvoštallamat, studeantaárvvoštallamat ja fágaporttat
4. Čoahkkimat luohttámušolbmuiquin ja árvvoštallančoahkkimat luohkáin.

Oppalaš dohkálašvuodaárvvoštallan

Oppalaš dohkálašvuodaárvvoštallan lea ollislaš árvvoštallan das, mo studeanta doaibmá oahpaheaddjin fágalaččat, pedagogalaččat ja olmmošlaččat ja persovnnalaččat. Dás čuovvut Sámi allaskuvlla oahppodoaimmaid kvalitehtagiehtagirjji kápihttal 13. Árvvoštallamis guorahallo erenoamážit, leatgo studeanttas vurdojuvvon eavttut doaibmat oahpaheaddjin, mo son doaibmá oahppodilis ja mo ceavzá eksámeniin ja hárvhallamiin. Dohkálašvuodaárvvoštallan čuovvu juohke studeantta oppa oahppoáiggi, ja galgá sihkkarastit ahte studeanta lea árvvoštallojuvvon ja dohkkehuvvon oahpaheaddjeprofešuvdnii. Dohkálašvuodaárvvoštallan dahkko oppalaččat olles oahppoáiggi ektui. Dohkálašvuodačuoggát galget dieđihuvvot studeanttaide jeavddálaččat. Hárvhallanáiggi lea hárvhallanskuvllas ovddasvástádus lágídit ja jodihit oahpahusa, ja dalle lea hárvhallanoahpaheaddji gi galgá láidestit hárvhallama ja čuovvut studeantta dohkálašvuoda. Sámi allaskuvllas lea ovddasvástádus dohkálašvuodaáššiin. Sámi allaskuvlla, hárvhallanskuvlla ja studeantta gaskkas galgá leat nana ovttasbargu.

Oahpu oahppoovttadagat

Bákkolaš oassi:
V5SAM-1100 Giella ja teakstkultuvrrat skuvllas. Sámegeiella 1. oahppojahki. 20 oahppočuoggá V5SAM-1101 Lohkama, čállima ja njálmmálaš gálggaid ovdánahttin. Sámegeiella 2. oahppojahki, 20 oahppočuoggá V5SAM-2100 Giellavariašuvnnat servodagas. Sámegeiella 3. oahppojahki. 20 oahppočuoggá V5DIE-3100 Dieđateoriija ja dutkanmetodat. 4. oahppojahki. 15 oahppočuoggá V5SAM 3101 Fágadidaktihkalaš čiekŋudeapmi. Sámegeiella 4. oahppojahki. 15 oahppočuoggá V5SAM 3102 Sámegeiella ja girjjálašvuoda dutkan- ja oahpahushistorjá. Sámegeiella 4. oahppojahki. 10 oahppočuoggá V5SAM 3110 Masterbargu sámegeiella didaktihkas Sámegeiella 5. oahppojahki. 50 oahppočuoggá
V5POM-1100 Sámi skuvla ja oahppan. Pedagogihkka ja oahppimáhttu 1. oahppojahki. 10 oahppočuoggá V5POM-1101 Nuorat, skuvla ja kultuvrrat. Pedagogihkka ja oahppimáhttu 2. oahppojahki. 10 oahppočuoggá V5POM-2100 Oahpaheaddji mánggabealat skuvllas ja servodagas. Pedagogihkka ja oahppimáhttu 3. oahppojahki. 10 oahppočuoggá V5POM-3100 Skuvla oahppavaš organisašuvdnan mánggabealat servodagas. Pedagogihkka ja oahppimáhttu 4. oahppojahki. 20 oahppočuoggá V5POM-3101 Dutki oahpaheaddji ja skuvlaovdánahttin. Pedagogihkka ja oahppimáhttu 5. oahppojahki. 10 oahppočuoggá
Válljenfágat:
V5ROEE-1140 Risttalašvuolta, osku, eallinoaidnu ja etihkka. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá.
V5LAS-1140 Lášmmohallan 1. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá. V5LAS-1141 Lášmmohallan 2. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá.
V5DUO-1140 Duodji 1. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá. V5DUO-1141 Duodji 2. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá.
V5MAT-1140 Matematihkka 1. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá. V5MAT-1141 Matematihkka 2. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá.
V5BDV-1140 Biebmu ja dearvvašvuolta. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá.
V5DAR-1140 Dárogiella 1. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá. V5DAR-1141 Dárogiella 2. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá.
V5SUO-1140 Suomagiella. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá.
V5RUO-1140 Ruotagiella. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá.
V5DJM-1140 Duodji, juoigan ja muitaleapmi. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá.
V5LUO-1140 Luonddufága 1. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá. V5LUO-1141 Luonddufága 2. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá.
V5SER-1140 Servodatfága 1. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá. V5SER-1141 Servodatfága 2. 3. dahje 4. oahppojahki. 30 oahppočuoggá.